

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA
str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md,
www.calm.md

Nr. 225 din 02 august 2023

**Ministerul Energiei
al Republicii Moldova**
secretariat@energie.gov.md
denis.bosii@energie.gov.md

Copie:
Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

AVIZ

*la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind
modificarea unor acte normative
(promovarea cogenerării și sistemelor de alimentare centralizate cu energie termică)
(număr unic 580/MEn/2023)*

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Cancelariei de Stat nr. 18-69-7598 din 18.07.2023, privind avizarea proiectului hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (promovarea cogenerării și sistemelor de alimentare centralizate cu energie termică) (număr unic 580/MEn/2023), [în continuare – proiectul de lege].

CALM a analizat prevederile proiectului hotărârii prin prisma legislației în vigoare și a intereselor autorităților administrației publice locale, corelate cu interesele cetățeanului.

2. Legislația aplicabilă

- Codul fiscal nr. 1163/1997;
- Codul contravențional nr. 218/2008;
- Legea privind administrația publică locală nr.436/2006;
- Legea nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova;
- Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă;
- Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;
- Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător;
- Legea privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului nr.835/1996;
- Legea cu privire la autorizarea executării lucrărilor de construcție nr.163/2010;
- Legea nr. 1402/2002 serviciilor publice de gospodărie comunală;
- Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării;
- Legea nr. 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor;
- Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat;
- Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe;
- Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu;

- Legea nr. 1402/2002 serviciilor publice de gospodărie comunală;
- Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică;
- Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;
- Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică;
- Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică;
- Hotărârea Guvernului nr. 102/2013 cu privire la Strategia energetică a Republicii Moldova pînă în anul 2030.

3. Constatări principale:

Autorul proiectului de lege apreciază propunerile de modificare a cadrului legal pertinent ca fiind necesare desfășurării activităților în sectorul electroenergetic și gazelor naturale, precum și eforturi care vor contribui la modernizarea sistemului centralizat de alimentare cu energie în mun. Chișinău și Bălți, și vor spori securitatea energetică a statului prin promovarea tehnologiilor de cogenerare de înaltă eficiență, care sunt parte a SACET-urilor.

Proiectul mai urmărește uniformizarea principiilor similare legilor sectoriale din sectorul electroenergetic, al gazelor naturale și eficienței energetice; elaborarea principiilor de folosire a terenurilor și nominalizarea drepturilor asupra proprietății unui terț pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea obiectivelor termoenergetice și a rețelelor termice; promovarea reconectării instituțiilor publice la SACET; impunerea obligativității de conectare la SACET a construcțiilor noi ce se află în raza SACET; stabilirea de către autoritățile administrației publice locale a zonelor unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale; determinarea principiilor furnizării apei calde menajere ș.a.

Autorul mai menționează, că „urmând practicile statelor Uniunii Europene, în special a celor baltice, clădirile autorităților și instituțiilor publice ar urma să devină cei mai „exemplari” consumatori ai SACET-urilor prin conectarea/reconectarea la acestea” În acest context, remarcăm faptul că **proiectul de lege nu apreciază și nici nu valorizează eforturile consumatorilor de cogenerare a energiei termice din surse regenerabile, în special privind „clădirile autorităților și instituțiilor publice ar urma să devină cei mai „exemplari” consumatori”.**

Având în vedere că proiectul de lege conține mai multe lacune și prevederi care contravin cadrului legal și constituțional în vigoare, se vor propune mai multe modificări și completări ale acestuia, menționate *infra*.

4. Propuneri asupra proiectului de lege.

Propunem următoarele modificări și completări ale proiectului de lege:

4.1. Având în vedere că în accepțiunea Codului civil modernizat prin cuvântul „imobil” se subînțelege doar terenul, iar construcțiile și încăperile sunt parte componentă a bunului imobil, cuvântul „imobil” urmează a fi substituit cu cuvintele „bun imobil”, la forma gramaticală corespunzătoare în următoarele norme ale proiectului de lege:

4.1.1. Articolul IV (Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție), pct.1. Articolul 3: 1) și pct.2. Articolul 6: 1);

4.1.1. Articolul VI (Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării), pct. 3. Articolul 5: 2) și pct. 20. Articolul 28/1 (1).

4.2. Referitor la Articolul I (Legea nr. 1402/2002 serviciilor publice de gospodărie comunală) **atenționăm asupra faptului că prin noțiunea de „*administrator al fondului locativ*” în Legea nr. 1402/2002 se stabilește „persoană juridică care este investită cu drepturi și împuterniciri pentru executarea obligațiilor ce țin de administrarea, întreținerea și exploatarea fondului locativ”, iar în Legea nr. 75/2015 – „*administrator al***

imobilelor cu destinație de locuință se stabilește „persoană fizică sau juridică investită cu împuterniciri pentru exercitarea efectivă a obligațiilor ce țin de administrarea, întreținerea și exploatarea imobilelor cu destinație de locuință”. Prin urmare, este necesară înlăturarea divergențelor de reglementare legală a noțiunii din proiectul de lege sau modificarea prevederilor Legii nr. 75/2015.

4.3. Referitor la Articolul IV (Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție) pct. 4 Articolul 6/2 (*La eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectare conform Legii nr. 163/2010, **autoritățile administrației publice locale, solicită avizul unității termoelectrice** cu privire la existența posibilității tehnice de racordare a consumatorului la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și, în baza acestuia, prescriu în mod obligatoriu condițiile tehnice necesare a fi luate în considerare la etapa de proiectare a sistemului de încălzire cu conectarea la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică*) nu este clar de ce APL urmează să solicite avizul unității termoelectrice, dacă acest aviz urmează să îl anexeze solicitantul la cererea de emitere a actului permisiv, așa cum prevede expres proiectul de lege la o altă normă (Art. IV pct. 1 art. 3 1) aliniatul nou introdus (1/1) (*Pentru obținerea certificatului de urbanism pentru proiectare în zonele unitare de alimentare cu energie termică, pentru care autoritatea administrației publice locale a stabilit ca alimentare cu energie termică se realizează exclusiv în sistem centralizat, **solicitantul prezintă suplimentar avizul unității termoelectrice corespunzătoare cu privire la existența posibilității tehnice de racordare a imobilului (consumatorului) la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică în temeiul Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării***). **Prevederea în cauză crește nejustificat și povara administrativă a APL. Din aceleași considerente, nu se justifică nici prevederea „Articolul 6. Conținutul certificatului de urbanism pentru proiectare (2) La certificatul de urbanism pentru proiectare, emitentul va anexa: g) avizul unității termoelectrice cu privire la existența posibilității tehnice de racordare a imobilului (consumatorului)”**, or acest aviz trebuie să îl prezinte solicitantul (condiție de fond pentru emiterea actului permisiv).

4.4.1. Nu este clar scopul normei de la Articolul VI (Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării) 2) Articolul 6/1 (În unitățile administrativ-teritoriale unde există un sistem de alimentare centralizată cu energie termică funcțional, se recunoaște zonă unitară de alimentare cu energie termică), or, **proiectul de lege prevede că sectoarele din UAT se stabilesc ca „zone unitare de alimentare cu energie termică” de către APL** (Art. VI pct. 8. Articolul 10 (3). În cazul redacției actuale din proiectul de lege se poate subînțelege că se instituie o prezumție legală că întreg teritoriul UAT se consideră „zonă unitară de alimentare cu energie termică”, ceea ce considerăm fapt inadmisibil și cauzator în viitor de blocaje sistemice în domeniul conectării/deconectării de la sisteme de alimentare cu energie termică, dar în special, în cazul emiterii actelor permise pentru construcții noi sau reconstrucția celor existente.

4.4.2. Referitor la Articolul VI pct. 8 (*Articolul 10 se completează cu alineatul (3) care va avea următorul cuprins: ”(3) **Autoritățile administrației publice locale stabilește zonele unitare de alimentare cu energie termică, pe baza studiilor de fezabilitate privind dezvoltarea regională, și le propune spre aprobare prin hotărâre a consiliului local sau a consiliului municipal, după caz, cu coordonarea acestora cu instituția publică ce asigură suportul în implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice**”*) **menționăm că și consiliul municipal este un consiliu local, însă care exercită și atribuții de autoritate a administrației publice locale de nivelul doi. Prin urmare, este necesară stipularea în normă doar „a consiliului local”** (aceiași observație se referă și la pct. 9 Articolul 11 2) litera e).

Totodată, este necesară precizarea surselor din care vor fi finanțate „studiile de fezabilitate”. În cazul în care această povară se impune APL, proiectul de lege urmează să prevadă măsuri de compensare a costurilor aferente corespunzătoare. Considerăm că se justifică ca aceste „studii de fezabilitate privind dezvoltarea regională” să fie

finanțate și elaborate de către APC sau de către unitățile termoelectrice din raza administrativ-teritorială respectivă.

De asemenea, urmează a fi substituit cuvântul „stabilește” cu cuvintele „executive stabilesc”, iar cuvântul „hotărâre” prin cuvântul „decizie” (terminologia Legii nr. 436/2006).

4.4.3. În Articolul VI pct. 20. Capitolul VI Articolul 28 alin. (1) (*Terenurile proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice, se transmit în folosință unităților termoelectrice cu titlu gratuit*) și alin. (2) (*Dreptul de folosință cu titlu gratuit asupra terenului pe durata de exploatare a rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice, prevăzut la alin. (1), se constituie prin efectul prezentei legi fără a fi necesară obținerea acordului statului sau al unităților administrativ-teritoriale, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea altor formalități. Dreptul de folosință constituit în temeiul prezentului articol se exercită și este opozabil terților fără a fi necesară înscrierea acestuia în Registrul bunurilor mobile*) urmează a fi substituite cuvintele „cu titlu gratuit” cu cuvintele „în condițiile acordării despăgubirilor convenite, de comun acord”. În cazul în care se instituie sarcini oneroase care trebuie prestate de către UAT, respectiv, APL, cu titlu gratuit, urmează a fi compensate în mod corespunzător aceste prestații oneroase. A se vedea prin analogie și norma din proiectul de lege care prevede „acordări de despăgubiri convenite, aferente exercitării drepturilor de folosință și de servitute prevăzute la art. 28/1 și 28/2, unitățile termoelectrice sunt obligate să încheie contracte-cadru cu proprietarii terenurilor sau ai bunurilor imobile afectate de exercitarea dreptului de folosință și de servitute”. Aceiași obiecție se referă și la Articolul 30 (*Exproprierea*) alin. (3) (*După trecerea în proprietatea publică a statului sau a unității administrativ-teritoriale, terenul expropriat urmează să fie dat în folosință, cu titlu gratuit, unității termoelectrice pentru efectuarea lucrărilor necesare de construcție sau exploatare a rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice*).

4.4.4. La Articolul VI pct. 25 Articolul 40 2) alineatul (2) textul „din căminele și blocurile de locuit departamentale, inclusiv a apartamentelor/încăperilor aflate în proprietatea administrației publice centrale sau locale „cuvintele administrației publice centrale sau locale” urmează a fi substituite cu cuvintele „a satului sau a unităților administrativ-teritoriale” (care sunt titularii dreptului de proprietate și nu autoritățile publice menționate).

4.4.5. La Articolul VI pct. 23 art. 36 9) alineatul (11) cuvintele „avut loc” este necesar de substituit cu cuvintele „a avut loc” (corectarea erorii) sau, alternativ, de substituit cu cuvintele „s-a produs”.

4.4.6. La Articolul VI pct. 27 art. 42 cuvintele „forță majoră” se recomandă a fi substituite cu cuvintele „impediment justificator”, conform terminologiei corespunzătoare a Codului civil modernizat.

4.4.7. La Articolul VI pct. 29 art. 43 2) alin. (4) după cuvintele „se fac recalculări” urmează a fi completate cu textul care să determine clar pentru ce perioadă „se fac recalculări”. În caz contrar se vor admite abuzuri și situații litigioase ce vor trebui tranșate în instanțele de judecată.

4.4.8. Articolul VI urmează a fi completat cu o normă prin care se vor obliga unitățile termoelectrice să prezinte autorităților administrației publice locale extrasele din documentația proiectului de execuție sau expertiza tehnică corespunzătoare care să precizeze zonele și dimensiunile suprafețelor grevate cu servitute și zonele de protecție a rețelelor termice.

4.5. La Articolul IX (Autoritățile administrației publice locale, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, vor stabili și vor aproba zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale) se propune completarea cu cuvintele „în care există sisteme de alimentare centralizată cu energie termică

funcționale și după analiza propunerilor corespunzătoare din partea unităților termoelectrice”.

4.6. Se propune completarea cu un Articol nou sau cu o normă proiectul de lege, prin care se vor valoriza eforturile consumatorilor de cogenerare a energiei termice din surse regenerabile.

Prin urmare, CALM va susține prezentul proiect cu condiția ajustării la cadrul constituțional al autonomiei locale și legal, în conformitate cu propunerile menționate mai sus.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Ex.: Igor Cristal, expert CALM
igor.cristal@calm.md